

dents per Caldes, i aconseguiren de nou la majoria. Malgrat ser un dels alcaldes més actius de les comarques gironines, Comalada, que actualment té 38 anys, sempre s'ha resistit a la militància política i ha centrat la seva tasca a la vila de les aigües termals.

DOMÈNEC FITA

En Domènec Fita va viure un any 75 molt agitat.

Públicament havia fet una declaració clarificadora dels motius que l'obligaren a deixar l'Opus Dei, l'obra del monsenyor que volgué ser marquès de Peralta, mentre denunciava manipulació, manca de diàleg, pressions: **«L'Opus Dei absorbeix tan totalment els seus membres que, poc a poc, hom ja no entén altra cosa; millor dit, hom es va quedant amb una visió dirigidora com la que tenen els ases que porten als ulls aquelles mampares que els impedeixen mirar cap als costats. Et guien i tú no tens més remei que fer camí».**

En els anys de la predemocràcia i la transició, a can Fita es reuniren els principals líders polítics catalans, des de Pujol a Pallach. Ara artista consagrat, l'home ha llegit el seu discurs d'ingrés a la reial acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi deixant clar que **«art i religió, religió i art, s'han potenciat mútuament en mi. L'art és el gran mitjà de comunicació universal; tot el que surt dels humans ens pertany, ens és comú».**

CARMEL ROSA

Des de l'agència France Presse, a París, seguim a tota hora la lenta agonia del general Franco.

—Ens passarà com amb en Winston Churchill, que mai no s'acabava de morir i havíem de retocar contínuament la seva

biografia— comentàvem.

En els serveis de llengua castellana d'aquest centre d'informació mundial que és l'AFP, hi treballàvem una vintena de periodistes d'origen llatino-americà i espanyol, entre d'altres sis catalans. L'ambient entre els periodistes, fora de dues o tres excepcions, era clarament antifranquista, amb nombrosos matisos. Tant per raons polítiques com professionals, estàvem pendants de les noves de Madrid. Ja teníem preparat el flash i la banda perforada del teletip anunciant: «Franco falleció. AFP».

El 19 de novembre de 1975 vaig deixar el treball passada la mitjanit, com de costum. Semblava que el desenllaç s'apropava i el nostre torn tenia recança a marxar. Mario, el cap del servei entrant, argentí especialista a sensacionalitzar hàbilment les notícies niés fades, m'encoratjà a marxar.

—Vos marchat tranquilo, que jo te telefono si pasa algo (no ho va dir exactament així).

Com de costum, també vaig donar les darreres noves, per telèfon a l'amic Lluís Gaussachs, secretari del president de la Generalitat a l'exili, Josep Tarradellas.

—Me'n vaig a casa, Lluís. No hi ha res de nou. Fins demà.

La dona estava encara desperta. Breus comentaris, i a dormir. De sobte vaig sentir, llunyà, el so ritmat del telèfon. Eren cap a dos quarts de cinc de la matinada. Despenjo l'auricular, intrigat. A l'altre extrem de la línia sento la rialleta irònica d'en Lluís, seguida del comentari.

—S'ha acabat, noi. Ara és veritat. Ho ha dit la ràdio.

Exclamacions, comentaris i la rialleta irònica continua.

—Per què rius, encara?

—Home, perquè t'has passat setmanes per anunciar-nos la mort d'en Franco i encara sóc jo que t'haig d'informar. El món al revés.

Uns minuts després trucava en Mario, de l'AFP.

—Bueno, pibe. Supongo que ya sabés por la radio la muerte de vuestro jefe (!!)

Te telefono porqué lo prometí a vos. Aquí es el despedote. Chao!

I és així com ens assabentàrem, amb la dona, que s'havia acabat una llarga i trista etapa de la història d'Espanya i de Catalunya i que en començava una altra plena d'incògnites i d'esperances.

ANTÒNIA ADROHER

El dia 20 de novembre del 1975 va ésser un dels dies més marcats del meu llarg exili.

36 anys esperant amb delit el moment del retorn a casa són molts anys en la vida d'una persona, perquè la notícia de la mort de Franco no li faci besllumar un canvi i un futur millor.

Solament una boira de tristesa va barrejar-se de seguida a la meua joia. Era massa recent, encara, el record dels cinc assassinats del 27 de setembre, els cinc que en Franco havia tingut temps de fer executar abans d'anar-se'n a l'altre món.

Encara ressonaven en les meves orelles els crits de protesta de les manifestacions que van tenir lloc a París, demanant que no s'executessin els cinc condemnats a mort. Una multitud de francesos i de refugiats espanyols, catalans, i d'altres nacionalitats que, agafats pel braç, recorrien els carrers de la capital francesa fins a l'ambaixada espanyola, demanant la gràcia.

La notícia d'aquelles morts va alimentar durant dies les nostres converses, fins que va arribar la nova de la malaltia del general Franco, el 7 de novembre de 1975.

El meu marit, que treballava a l'agència France Presse, em telefonava sovint les noves que arribaven de la malaltia de Franco. Molts companys nostres em tru-